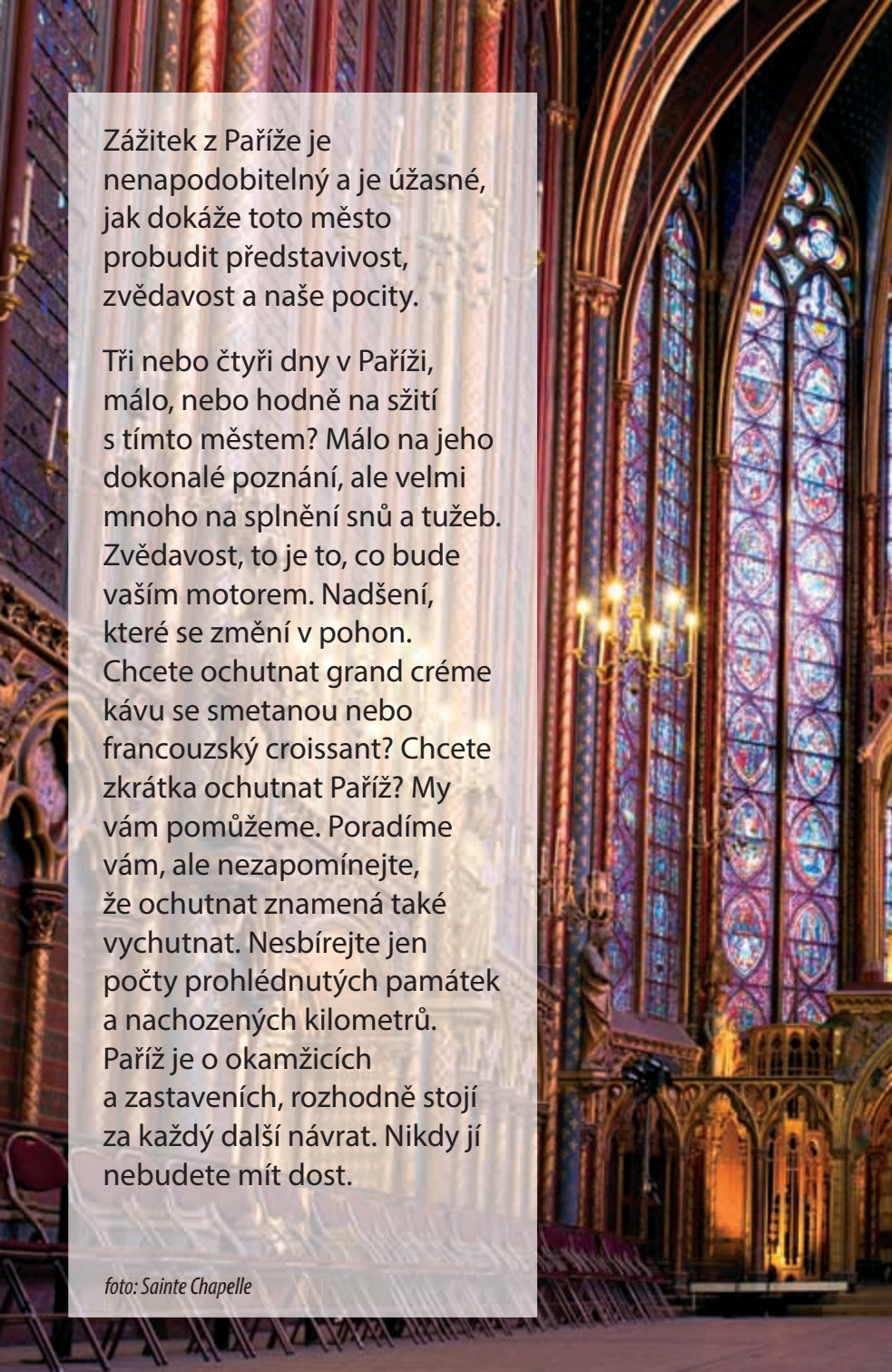

Zážitek z Paříže je nenapodobitelný a je úžasné, jak dokáže toto město probudit představivost, zvědavost a naše pocity.

Tři nebo čtyři dny v Paříži, málo, nebo hodně na sžítí s tímto městem? Málo na jeho dokonalé poznání, ale velmi mnoho na splnění snů a tužeb. Zvědavost, to je to, co bude vašim motorem. Nadšení, které se změní v pohon.

Chcete ochutnat grand crème kávu se smetanou nebo francouzský croissant? Chcete zkrátka ochutnat Paříž? My vám pomůžeme. Poradíme vám, ale nezapomínejte, že ochutnat znamená také vychutnat. Nesbírejte jen počty prohlédnutých památek a nachozených kilometrů.

Paříž je o okamžicích a zastaveních, rozhodně stojí za každý další návrat. Nikdy jí nebudete mít dost.

PAŘÍŽ POPRVÉ

ÎLE DE LA CITÉ – DO SRDCE PAŘÍŽE

Cité je dnes historickým a geografickým centrem Paříže. Budete se pohybovat po místech, které skrývají stopy dávné historie města, neboť dějiny Cité jsou dějinami Paříže. Vznikl podél řeky Seiny, jejíž břehy byly o mnoho širší než dnes. Nacházely se zde ostrovy, z nichž jak plynula voda a stáletí, ať už v důsledku přírodních změn říčního toku nebo lidských zásahů, zůstaly jen dva, *Île de la Cité* a *Île Saint Louis*. Když se tu roku 53 př. n. l. objevil Julius Caesar, byl ostrov jen malou vesničkou. Středověcí králové z něj během svých vlád vytvořili sídlo své moci. Jak napsal Victor Hugo: „*Île de la Cité je srdcem, srdcem a vlastním jádrem Paříže.*“

1 Notre Dame **2 Crypte archéologique** **3 Mémorial de la Deportation** **4 Sainte Chapelle a Conciergerie** **5 Pont Neuf** **6 Place de Dauphine** **7 Square Verte Galan** – procházka na 4 až 5 hodin.

Každá prohlídka Paříže by měla začít na ostrově Cité v objetí Seiny, na místě jeho původu. Po vystoupení z metra, na stanici Cité secesním vchodem přímo u květinového a ptačího trhu na ulici rue de Lutèce, vás upoutá úzká věž *Sainte Chapelle*. Vy ale zahrňte doprava na ulici rue de la Cité před l'hôtel de Dieu a přijdete přímo k *Paris Notre Dame – Place Jean Paul II.* Katedrála Notre Dame se před vámi objeví v celé své kráse.

1 KATEDRÁLA NOTRE DAME

Katedrála Notre Dame je dokonalá gotická stavba, která roku 2013 oslavila své 850. narozeniny a stojí na místě římského chrámu. Její stavba započala v roce 1163 na přání biskupa Maurice de Sully a trvala neuvěřitelných 150 let. Předcházela jí masivní likvidace domů, aby se získal velkolepý prostor.

Vznešené a mohutné průčelí je rozděleno na tři části, vodorovně se dělí na dvě galerie ve třech průzích, z nichž spodní má tři vchody. Nad nimi se nachází galerie 28 králů z Izraele a Judy. Nenechte se zmýlit jako francouzský lid, který roku 1793 srazil těmto sochám hlavu v domnění, že jde o nenáviděné

francouzské krále. Originály dnes najdete v *Musée de Moyenne Age*, pouze hlava krále Davida je v Metropolitním muzeu v New Yorku.

Eugène Viollet le Duc renoval katedrálu dlouhých dvacet let. Kromě toho, že nechal postavit úzkou devadesátimetrovou kostelní věž, dal průchod své fantazii do světa démonů a chrličů, pohlížejících na město z výšky katedrály.

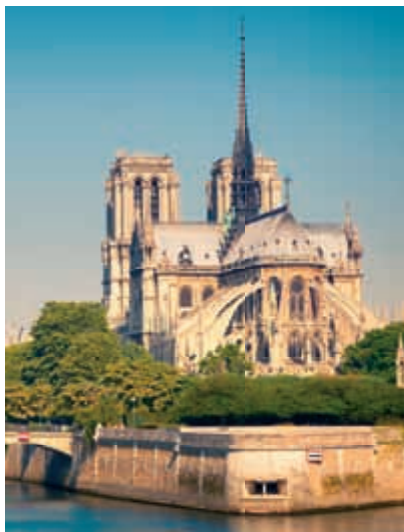
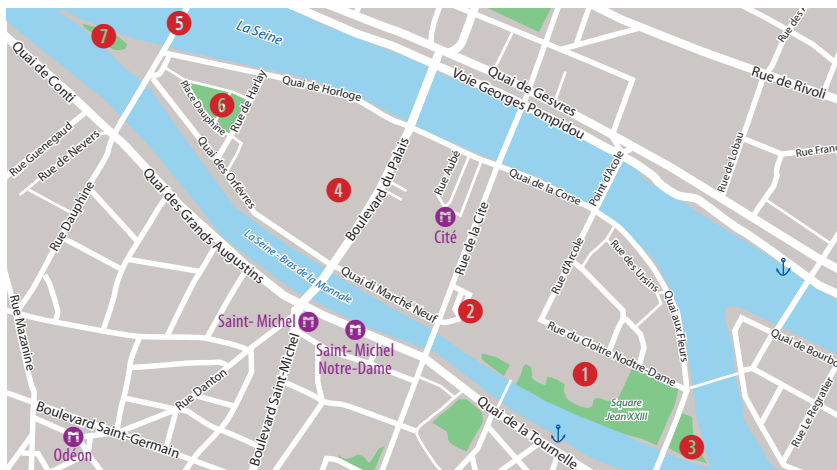
Střední část katedrály čítá dvě velkolepá okna, jež sousedí s růžicovým. Ústřední socha zobrazuje Madonu s dítětem, po stranách jsou sochy Adama a Evy.

Tři portály katedrály:

Levý portál bývá považován za nejkrásnější, hlavně díky zdobným sochám. Na středním pilíři je vyobrazena Madona s dítětem, v horní části život Panny Marie, její smrt, uctívání i nanebevzetí.

Prostřední portál zobrazuje výjevy Posledního soudu, nad vchodem

TIP Doporučujeme přijít sem v ranních hodinách před otevřením, kdy tu ještě nejsou dlouhé řady turistů a turistických skupin. Kromě toho, že tak ušetříte čas, budete mít z poloprázdné katedrály i o hodně silnější zážitek. Vstupuje se do ní pravostranně a levým se vychází.

je socha Ježíše Krista, po stranách jsou zosobněny lidské zlozvyky, ctnosti a sochy apoštolů. Vyobrazení nebeského dvora, ráje a pekla. Krása.

Pravý vchod svaté Anny má na prostředním pilíři sochu svatého Marcela, pařížského biskupa v 5. století po Kristu, po stranách jsou sochy biskupa Maurice de Sully a krále Ludvíka VII. Na tomto portálu jsou nejstarší sochy datovány až do roku 1170.

Růžicové okno na severní straně s průměrem až 21 metrů zobrazuje náměty ze Starého zákona a Panu Mariu s dítětem uprostřed. Jeho modrá barva je nádherná. Jižní

Notre Dame byla na začátku 19. století v dezolátním stavu, do něhož jí dopomohla i francouzská revoluce svým drancováním a pleněním. Někteří poslanci Národního shromáždění se rozhodli „chrám rozumu“ zbourat. Pomohla kniha, která vyšla roku 1831 pod názvem Chrám Matky Boží v Paříži od Victora Huga. Právě romantický příběh Quasimoda a jeho tragické lásky k cikánce Esmeraldě lidi dojal a obrátil pozornost ke katedrále. Sněmovna shromáždila víc než 2 500 000 franků, a tak se roku 1845 mohli architekti Lassus a Viollet le Duc pustit do její záchrany a rekonstrukce.

okno znázorňuje Krista obklopeného svatými, apoštoly a anděly.

Zvony katedrály můžete obdivovat během výstupu. Dostanete se ke zvonu Emmanuel v jižní věži, který zde byl nainstalován už roku 1686, váží 13 tun, z toho jenom jeho srdce 500 kilogramů. Tento zvon, kromě jiných událostí, oznámil i osvobození Paříže 24. srpna 1944. V roce 2013 získala katedrála devět nových zvonů tak, jak byly původně nainstalovány do Velké francouzské revoluce.

Mezi skvosty katedrály patří i část Kristovy trnové koruny, svatý hřebík a úlomek Kristova kříže, jež sem byly přeneseny ze Sainte Chapelle. Pro veřejnost bývají vystaveny před Velkým pátkem v čase velikonočních svátků.

Žádné významné události se v katedrále neodehrávaly. Korunovačným chrámem je katedrála v Remeši, pohřebišťem francouzských králů je

bazilika St. Denis. Kromě svatby dcery Kateřiny Medicejské Margot s Jindřichem IV. (1572) nebo korunovace Napoleona I. (1804) tu neproběhly žádné historické události. V roce 1970 se tady konal pohřeb generála Charlese de Gaulla.

Katedrála v číslech: délka – 130 metrů, šířka – 50 metrů, výška – 35 metrů, vejde se do ní až 9 000 lidí. Je zde 37 soch Panny Marie a 29 kapliček. Socha Panny Marie s dítětem ze 14. století, na pilíři na jihovýchodě, sem byla přemístěna z kapličky svatého Aignana. Dnes se nazývá Notre Dame de Paris. Každoročně se tu poslední srpnovou nedělí, na počest osvobození Paříže, koná mše.

linka 4, Cité nebo St. Michel, v Cité použijte při výstupu výtah, neboť stanice je hodně hluboko

denně od 8.00 do 18.45 hod., o víkendech do 19.15 hod., výstup na průčelí od 9.30 hod. z ulice Cloître Notre Dame, 387 schodů. Za nepříznivého počasí bývá výstup různě omezen.

zpoplatněn je pouze výstup na průčelí a do věže

Přímo před katedrálou vás na dlažbě zaujme bronzová hvězda, bod nula – *Point Zéro des Routes de France*. Pochází z roku 1769 a od tohoto bodu se měřily všechny vzdálenosti ve Francii. Bronzová hvězda je samozřejmě novějšího data.

2 CRYPTÉ ARCHÉOLOGIQUE

Parvis, prostor před katedrálou, vás dovede ke vchodu do *Crypte archéologique*. Jezdecká socha zobrazuje Karla Velikého. Někdo by řekl, že v kryptě najdete jen kopy kamení, proto je rozhodnutí, jestli ji navštívíte, čistě na vás. Jednoznačně je to však část staré historie, která skrývá

archeologické vykopávky od římského období až do 19. století. Krypta nabízí pohled na urbanistický vývoj města, vrátíte se v čase do galo-římské Lutetie, do období středověku nebo objevíte stopy kanalizace z dob přestavby Paříže. Vstup 3 €, otevřeno denně od 10.00 do 18.00 hod.

3 MÉMORIAL DE LA DEPORTATION

Železnou brankou u katedrály projděte do zahrad kolem *Seiny*. Obdivujte dokonalost gotiky až k fontáně *Fontaine de la Vierge* v parku *Square Jean XXIII*. Pokračujte dále a projděte přes nábřeží *Quai de l'Archevêché* k strohé budově památníku *Mémorial des Martyrs de la Déportation*. Připomíná Židy a ostatní obyvatele deportované do koncentračních táborů za druhé světové války. Štěrka, kterým je památník obložený, byl sesbírán na území celé Francie. Projděte se po mostě *l'Archevêché*, ověšeném tisíci zámky. Odsud se vám podaří jedny z nejkrásnějších fotek *Notre Dame*.

Od katedrály sa otočte zpátky ke stanici metra *Cité* na *Boulevard du Palais* a zamířte ke zlaté bráně *Justičního paláce Palais de Justice*.

Vchod je nedaleko veliké pozlácené brány. Dlouhá řada čekajících turistů bude znamením, že jste na správném místě. Proces vstupu zpomaluje bezpečnostní kontrola, proto bude lepší, když u sebe nebudete mít žádné ostré, kovové ani jiné nebezpečné předměty. Vstupujete do justičního prostoru. Komplex budov tvořících soudní dvůr se táhne po celé šířce *Île de la Cité*. Královským sídlem býval do doby, kdy byl královský dvůr přemístěn do *Marais*.

4 SAINTE CHAPELLE A CONCIERGERIE

Cílem vašeho zájmu je krása gotiky *Sainte Chapelle*, která stála až do 19. století na volném prostranství na *Cour de Mai*, což byl původně dvůr královské rezidence. Obyčejní lidé tady mohli obdivovat svaté relikvie, které panovník osobně

ukazoval. Dokonalá gotická kaplička s úžasnou historií pro vás bude rozhodně jedním z nejkrásnějších interiérů, jaké spatříte. Je možné, že si budete muset vystát frontu, ale odměnou vám bude jedinečný zážitek. Kaplička byla postavena za

účelem uchování vzácných relikvií, části trnové koruny Ježíše Krista, kterou král Ludvík IX. řečený Svatý získal při obchodní transakci, stejně jako úlomek Kristova kříže (dnes uloženo v Notre Dame).

Architektem kapličky byl pravděpodobně Pierre de Montreuil, který postavil i *Saint Germain des Prés*. Navrhl kapličku se dvěma kostely. Nejprve vstoupíte do Dolní kapličky, která je vysoká asi sedm metrů a obsahuje tři chrámové lodi. Pod omítkou se skrývá kovová konstrukce. Na konci je socha Ludvíka IX. Stejně jako v Horní kapličce převládá i tady neuvěřitelně bohatá dekorace.

Úzkými kamennými schody vystoupíte do Horní kapličky, která byla kdysi přístupná jen vysoké šlechtě. Budete mít pocit, že jste vstoupili do vzácné klenotnice. Chrámová loď je vysoká přes 20 metrů a každý z dvanácti pilířů je ozdoben sochou apoštola (šest soch jsou jen repliky, originály najdete v *Musée de Cluny*). Vitrážová okna jsou vysoká 15 metrů a obsahují až 1134 biblických výjevů z Nového zákona, z Kristova dětství nebo ze života Jana Evangelisty a Jana Křtitele. Nádherné rozetové okno zobrazuje apokalypsu. Když se slunce opře do okenních tabulí, barevná světelná souhra vás uchvátí.

Plynule přejdete ze Sainte Chapelle k budově **Conciergerie**, která je pozůstatkem bývalého královského paláce. Francouzští králové zde sídlili od 9. století. V roce 1391 byla budova přestavěna na vězení.

TIP *Na 9 quai de Justice, na mřížích Justičního paláce, objevíte krásný mascarons. Vyobrazení dvou slavných milenců Héloise a Abélard, kteří jsou tu zachyceni v kovu od roku 1849. Právě z jejich korespondence – Héloise vstoupila do kláštera – se dozvídáme o středověké společnosti. Slavný milenecký pár prý bydlel v domě č. 9 na Quai aux Fleurs.*

Uvězněný tu byl vrah krále Jindřicha IV. Ravaillac, který byl zaživa pálen tekutým železem a následně roztrhán koňmi na *Place de Grève*. Budova se stala jedním z klíčových míst francouzské revoluce. Ve Velkém sále zasedal v letech 1793 až 1795 tribunál, který poslal na smrt pod gilotinu téměř 2 600 odsouzených. Na potupnou smrt tady čekala i královna Marie Antoinetta (královská rodina byla vězněna v paláci v Templi, Conciergerie nebylo místem jejich uvěznění).

Conciergerie si dodnes zachovala dávnou důstojnost a nádheru ve Velkém sále. Pár místností v poschodí připomíná vězení. Je zde také replika cely Marie Antoinetty s její voskovou figurínou. Od roku 1914 slouží budova jako muzeum a je zpřístupněna veřejnosti. Kromě krásy Velkého sálu, několika replik vězeňských cel nebo cely Marie Antoinetty jsou prostory prázdné a nic tady nenajdete (kromě občasných výstav).

Sainte Chapelle a Conciergerie jsou jedinými pozůstatky nejstaršího paláce francouzských králů Palais de la Cité.

M linka 4 Cité

Y denně od 9.30 do 18.00 hod.,
v zimních měsících od 9.00
do 17.00 hod. Od září do června
je kaplička zavřená mezi 13.00
a 14.15 hod.

€ pokladny najdete až po kontro-
le detektorem kovů. Vstupenky
je možné zakoupit pro jednotlivý
vstup do St. Chapelle, jejich cena
je 8,50 €, nebo tzv. *jumelé* pro
vstup do Sainte Chapelle + Con-
ciergerie za cenu 12,50 €.

5 PONT NEUF

Od hodinové věže *Conciergerie*
La Tour de l'Horloge přejděte po Quai
de l'Horloge až k mostu *Pont Neuf*.
Zrekonstruované hodiny na věži byly
prvními veřejnými hodinami v Paří-
ži. Od roku 2012 opět uchvacují
svou krásou. Erb na hodinách patří
poslednímu králi z rodu Valois – Jin-
dřichu III.

Na mostě Pont Neuf, napro-
ti jezdecké sochy Jindřicha IV., kte-
rý se zasloužil o výstavbu náměstí,
na něž směřujete, se po ulici Henri
Robert dostanete na jedno z nejro-
mantičtějších náměstí Paříže – **Place
Dauphine**. Socha Jindřicha IV. není
původní, roku 1792 byla v době Vel-
ké francouzské revoluce odstraněna.

*Vert galant – sukničkář – byla pře-
zdivka krále Jindřicha IV., manže-
la Margot / Markéty, dcery Kateřiny Medicejské.
Po jeho svatbě s Margot vypukla nechvalně
známá Bartolomějská noc, kdy bylo vyvraždě-
no až 3 000 francouzských protestantů. Později
se s Margot rozvedl.*

Náměstí *Place Dauphine* dosta-
lo jméno po korunním princí *Dau-
phinovi*, který později nastoupil na
trůn jako Ludvík XIII. Na náměstí
se zbavíte městského ruchu i davů
turistů. Někde v těchto místech byl
upálený velmistr templářského řádu
Jacques de Molay.

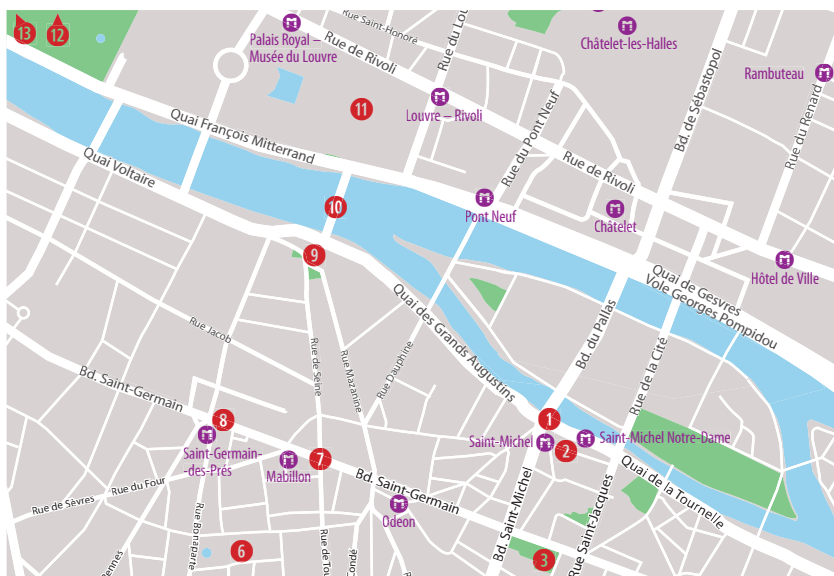
Ještě tišším a velmi
příjemným místem
pro odpočinek nebo
malé občerstvení
je **Square du Vert
Galant**. V příjemné
zelené oáze se ocit-
nete na samém cípu
ostrova Cité, která
skutečně patří ke kou-
zelným místům v Paří-
ži. Romantické místo
pro odpočinek nebo
krátký piknik. Místo
mimo davy turistů.

KOLÉBKOU VZDĚLANOSTI PŘES BULVÁRY PLNÉ PAŘÍŽSKÉHO ŽIVOTA K UMĚLECKÝM SBÍRKÁM

Když se řekne *Latinská čtvrť*, vybaví se všem hlavně Sorbonna, která je už od středověku její dominantou. Je jednou z nejstarších univerzít, kolébkou vzdělanosti. Latinská čtvrť je spolu s Cité jednou z nejstarších čtvrtí Paříže. Budete se pohybovat po místech „ducha“, kráčet po srdci Latinské čtvrti a vaše kroky vás skrze její západní část přivedou do okolí Saint Germain des Prés a zpátky k Seině.

1 Fontána Saint Michelle 2 kostel St. Séverine 3 Sorbonne
4 Pantheon 5 Jardin du Luxembourg 6 St. Sulpice 7 Boulevard St. Germain 8 kostel St. Germain des Prés 9 L'Institute Francaise
10 Pont des Arts 11 Louvre 12 Jardin de Tuileries 13 Place Concorde – procházka na 4 až 5 hodin.

Srdce Latinské čtvrti zahrnuje okolí Saint Séverin, Montagne Sainte Geneviève a Place St. Michel. Pokud jste v Paříži poprvé, nechoďte přímo

vzhůru přes Boulevard St. Michel. Rozlehlý bulvár je velmi živý a zbytečně vám ubere z okolní atmosféry.

1 FONTÁNA SVATÉHO MICHALA

Začněte u monumentální *fontány svatého Michala*. Krásná fontána je vyzdobena sousoším zobrazujícím svatého Michala bojujícího s drakem. Právě v těchto místech se odehrávaly největší střety studentů a odbojářů nebo odpor proti Němcům.

linka 4 St. Michel

2 KOSTEL SAINT SÉVERIN, 3 UNIVERZITA SORBONNA

Když zahnete doprava od fontány, zastavte se v některé z palačinkáren, anebo můžete vlevo vstoupit do úzkých uliček plných různých specialit z Řecka, Turecka nebo dalších světových kuchyní. Vaším cílem je směr do srdce Latinské čtvrti. Běžte ke kostelíku **St. Séverin** a potom po rue Saint Jacques vzhůru k Sorbonně. Ulice Saint Jacques pochází ještě z římských dob. Na chvíličku zajděte do kostela St. Séverin, kde vás upoutá krásná ukázka gotiky *flamboyant*. Kostel byl koncem 11. století farským kostelem pro celou *rive gauche*. Patří k jedněm z nejkrásnějších farských kostelů v Paříži. Obdivujte jeho krásu a zejména sloupy, na nichž se několikrát sobně žebrování rozbíhá jako sluneční paprsky.

Pokračujte směrem vzhůru, ulicí Saint Jacques, která je bezpochyby nejstarší pařížskou ulicí – protíná celou Latinskou čtvrt až k bulváru Montparnasse. **Sorbonna**, nejstarší pařížská univerzita, byla po roce 1968 přeorganizovaná na 13 nezávislých

Fontána Saint Michel

Interiér kostela Saint Séverin

univerzit a dnes jich je ještě víc. Jméno dostala po Robertu de Sorbon, zpovědníkovi krále Ludvíka IX.

Ve 13. století v Latinské čtvrti studovalo až 5 000 studentů.

V kostele Sorbonny, který je nejstarší v komplexu, jsou uloženy ostatky kardinála Richelieu. Není přístupný veřejnosti.* Kostel je nejlépe vidět z Boulevard St. Michel. Od roku

* Přístupný je pouze během *Journées Européennes du Patrimoine* konaných druhý zářijový víkend. (viz str. 138)

1968 nenajdete v Latinské čtvrti žádné dlažební kostky. Je to proto, aby studenti nemohli zopakovat stavění barikád (po studentských nepokojích roku 1968). Směrovky vás dovedou po rue Cujas anebo po rue Soufflot k Pantheonu. Vlevo, na jejím konci před Pantheonem, je budova právnické fakulty, vpravo je radnice V. obvodu.

4 PANTHEON

Pantheon je další z pařížských budov, která dotváří panorama města. Stojí na místě Montagne Ste. Geneviève. J. G. Soufflot navrhl budovu jako kupolovou baziliku na přání krále Ludvíka XV., který po vyzdravení z těžké nemoci splnil svůj slib postavit nový kostel. Budova byla postupně proměněna na hrobku a pak opět posvěcena jako kostel, aby se po smrti Victora Huga zase proměnila na místo odpočinku slavných lidí, jak hlásá motto na štítu budovy: „*Aux grands Hommes, la Patrie reconnaissante*“ – **velkým mužům vděčná je vlast.**

Rozhodnutí, jestli Pantheon navštívíte, je čistě na vás. Vnitřní ohromný prostor působí dost chladně a prázdně. Ačkoli stavba patří mezi jeden z největších architektonických počínů francouzské architektury, Pantheon je studené a tmavé mauzoleum. Pod kupolí je zavěšen 67metrový kovový drát, na jehož konci je kyvadlo o hmotnosti 28 kg a mech plný jemného písku. Fyzik Jean Bernard Léon Foucault si vybral Pantheon pro svůj vědecký pokus se zemskou rotací. Dle našeho názoru

Pantheon

V roce 2002 byly do Pantheonu umístěny ostatky Alexandra Dumase. Jeho rakev doprovodili čtyři mušketýři. Pantheon a zobrazení Victora Huga se nacházely v roce 1959 na rubové straně francouzské pětifrankové bankovky.

je důvodem návštěvy Pantheonu především výstup do kupole, kde se vám po zdolání 425 schodů otevře úchvatný pohled na Paříž. Nechceme ovšem upřít zážitek těm, kdo se chtějí poklonit památce slavných a významných osobností. V kryptě pod chrámem je jich více než 70 a mezi nimi jen jediná žena, a navíc cizinka, Marie Curie Sklodowska. Její uložení do Pantheonu bylo odsouhlaseno prezidentem Mitterandem

Svatá Jenová je nejen patronkou Paříže, ale i ochránkyní policajtů.

Ovšem i během prací je památka zpřístupněna.

- linka 10 Cardinal Lemoine
- denně od 1000 do 18.00 anebo 18.30 hod.
- 7,50 €, zdarma do 18 let a od 18 do 25 let pro členy země EU

až po protestech v roce 1995. Výstup do kupole je organizovaný, proto je nutné počkat na nejbližší prohlídku uvnitř. Od roku 2013 probíhá rozsáhlá rekonstrukce budovy.

5 KOSTEL SAINT ETIENNE DU MONT

Za krátkou návštěvu stojí i kostel *St. Etienne du Mont*, na pozemcích bývalého kláštera svaté Jenovéy. Je jedním z nejzvláštnějších kostelů v Paříži. Jak název napovídá, stojí na kopci (*le mont* = hora, kopec). Průčelí kostela je kombinací gotického a renesančního slohu, má tři různé překrývající se štíty. Kromě relikvíáře s ostatky patronky Paříže v nádherné

boční kapliče je tu pochován básník Paul Verlaine, dramatik Jean Racine nebo matematik a fyzik Blaise Pascal. Interiér je krásný, postavený v gotickém slohu. Nejcharakterističtější prvek je tzv. *jubé*, visící anebo zavěšený chór, který odděluje chrámovou loď od zbytku chóru. Na místech, kde stojí kostel, byli pochováni král Chlodvík s manželkou roku 512. V roce 1802

Kostel Saint Etienne du Mont – pohled z kupole Pantheonu

se našel fragment náhrobku, kde byla pochovaná svatá Jenovéva. Byly objeveny ještě další sarkofágy, kterým se

ovšem nevěnovala žádná pozornost. Nakonec se ztratily a s nimi možná i ostatky Merejovců.

6 JARDIN DU LUXEMBOURG

Paříž je krásné město, a proto je hodně těch, kdo chtějí objevit jeho krásu a zažít pocit „*savoir vivre*“. Proto vždy oceníte odpočinek a pohodovou atmosféru i mimo turisticky exponovaná a přeplněná místa. Jedním z takových míst je rozhodně *Jardin du Luxembourg*. K zahradám přijdete přímo od Pantheonu po ulici rue Soufflot. Tady opustíte Latinskou čtvrt a vstoupíte do čtvrti Saint Germain des Prés, která vznikla na území bývalého benediktinského kláštera a kostela Saint Germain des Prés. Vznešenou čtvrt nechali kdysi mocní finančníci a aristokraté zastavět elegantními vilami se zahradami. Časem se staly sídly ambasád a ministerstev. Vy ovšem vstoupíte do oázy zeleně v Lucemburských zahradách.

Zahrady původně patřily k vile vévody Lucemburského, od nějž odkoupila pozemky Marie Medicejská. Vstoupíte do zahrad a hned poznáte,

že jste na místě, které je oblíbené nejen mezi turisty, ale i domácími. Sedí se tady, piknikuje, diskutuje, sportuje, setkává. Je tu neuvěřitelně živo a velice příjemně. Paříž miluje zahrady a zahrady milují Paříž. Město má zhruba 450 parků a zahrad. Lucemburské zahrady jsou druhé největší v Paříži. V paláci, který

Dnešní podobu dala zahradám přestavba barona Haussmanna. Aktuální rozloha 23 hektarů odpovídá původní rozloze, ale s odlišným konceptem. Sochu svobody najdete v levé části zahrady od budovy senátu.

dala postavit královna Marie Medicejská po smrti svého manžela Jindřicha IV. (*vert galant*) podle vzoru florentského Palazzo Pitti, je dnes sídlo senátu.* V době Velké francouzské revoluce sloužil palác celé dva roky jako vězení. Na přání Marie Medicejské tu vzniklo 24 obrazů z jejího života vytvořených Paulem Rubensem. Dnes jsou v Louvru.

Zahrady zdobí sochy francouzských královen. Velkolepá **Fontána de Medici** byla vybudována roku 1630. Nezapomeňte se od schodiště u fontány skrze sochu řeckého herce s maskou podívat na úchvatná panoramata s kupolí Pantheonu. Na plotě zahrad tradičně probíhají fotografické

TIP *Rue de Vaugivard je dlouhá skoro 4360 metrů a je to nejdelší ulice v Paříži. Jméno má po vesnici za hranicemi města, k níž tato cesta vedla. V číslu 58 žil v letech 1924–1928 Francis Scott Fitzgerald a jeho žena Zelda. Jste-li milovníky Tří mušketýrů, právě v této ulici v okolí bývalého kláštera bývalo prostranství, kde se měl d'Artagnan bit s Athosem, Porthosem a Aramisem.*

* Přístupný pouze během *Journées Européennes du Patrimoine*, kdy můžete obdivovat také knihovnu vyzdobenou obrazy od Delacroixe.

Lucemburské zahrady a palác se sídlem senátu

výstavy se zajímavou tematikou. Prozkoumejte zahrady detailně. Kromě paláce a fontány Medici tu objevíte i spoustu zajímavých soch, loutkové divadlo, poníky, malou Sochu svobody, nebo dokonce včelařskou školu s úly. Dětský kolotoč je postavený dle návrhu Charlese Garniera.

Lucemburské zahrady jsou ideálním místem pro vás i pro vaše děti.

Ven ze zahrad se vydejte bránou nedaleko monumentální Fontány Medici. Dostanete se na ulici rue de Vaugirard. Odbočíte doleva a naproti *Muzeu de Luxembourg* se pustíte uličkou ke kostelu St. Sulpice.

7 KOSTEL SAINT SULPICE

Ulice rue de Vieux Colombier vás dovede ke kostelu *Saint Sulpice*. V románu *Tři mušketýři* tady stál palác pana de Tréville, kapitána královských mušketýřů, kde se poprvé mušketýři setkali. Také náměstí Place St. Sulpice bylo místem několika scén. Ve farnosti St. Sulpice v roce 1643 zemřel skutečný Athos.

Saint Sulpice pozná každý, kdo viděl film *Da Vinciho kód* nebo četl stejnojmenný román. Impozantní stavba je druhým největším kostelem po Notre Dame. Ve své době získal titul „nejošklivější kostel v Paříži“. Základy položila roku 1646 královna Anna Rakouská. Nádobky

na svěcenou vodu představují dvě obrovské mušle, darované Františkovi I. Benátskou republikou, které později Ludvík XV. daroval kostelu. Zaujme vás také gnómon a obelisk.

Kostel byl obléhaný turisty po vydání a zfilmování románu *Da Vinciho kód*. V podlaze vede úzký pás mosa-zi, který sahá až k obelisku vedle sochy svatého Petra. Je to jenom linka poledníku, která se používala jako astronomický nástroj v 18. století ke studiu planet a pomocí ní se určovalo datum Velké noci. Sluneční paprsky vstupovaly do kostela skrze malý otvor v okně, za zimního slunovratu se opřely o obelisk, během jarní a podzimní rovnodennosti o bronz tabulky. Nachází se tu vysvětlení k informacím z knihy, jimž mnozí uvěřili. Skutečně jde jen o astronomický nástroj a rovněž písmena „P“ a „S“ odkazují na Petra a Sulpice, rozhodně ne na „Převorství sionské“.

V kostele měl svatbu revolucionář Camille Desmoulins a jeho žena Lucile. Svědkem nebyl nikdo jiný než Robespierre, který je o čtyři roky později poslal pod gilotinu.

Vpravo u vchodu je nádherná Delacroixova kaplička *Chapelle des Saints Anges*. Mistr na ní pracoval dlouhých deset let a jeho Jakubův zápas s andělem, Vyhánání Eliodora anebo zápas svatého Michala s drakem na oblouku patří k posledním z jeho děl. Před kostelem je fontána čtyř biskupů. Náměstí na jaro rozkvétá růžovými kaštanými. Vskutku příjemné místo na krátkou zastávku.

linka 4 Saint Sulpice

8 KOSTEL SAINT GERMAIN DES PRÉS

Vydejte se ulicí směrem dolů ke kostelu *Saint Germain des Prés*, k nejstaršímu kostelu v Paříži. Place Saint Germain des Prés se dvěma známými kavárnami *Café de Flore* a *Café des Deux Magots* vás dovede ke kostelu. Kdysi tady byl funkční nejen kostel, ale i klášter, který byl odstraněn v době revoluce. Kostel je vzácným příkladem románského slohu a je to vlastně nejstarší kostel v Paříži. U vstupu vás zaujme obraz a popis, jak celý objekt vypadal před revolucí. Naším tipem jsou románské hlavice sloupů. Jsou jedinečné. Ačkoli je v kostele pološero, určitě objevíte jejich krásu, i když jsou tady už pouze kopie, originály najdete v *Musée de Cluny*.

Každou poslední neděli odpoledne se v kostele zdarma konají varhanní koncerty. Kostel byl obnoven díky úsilí Victora Huga. V roce 1792 se zde odehrál krvavý masakr. Byly zničeny hrobky králů z rodu Merovejců, kteří tady v 6. a 7. století pochovávali své zesnulé.

Aspoň chvílku se potulujte po čtvrti *St. Germain*. Ačkoli je tu hustá koncentrace lidí, čtvrť má neopakovatelnou atmosféru. Objevíte místa, kde to přímo kypí životem. V 50. letech se tady soustřeďoval intelektuální život. Za kostelem zahněte doprava do ulice *rue de l'Abbaye*, až dojdete na ulici ***rue de Furstemberg*** a malé stejnojmenné náměstí. V čísle 6 je dům, kde zemřel Delacroix – dnes je tu jeho muzeum. Ulice *l'Abbaye* ústí do ulice *rue de Buci* plné obchodů, kaváren, restaurací, voňavých pekáren nebo barevných květinářství. Zařijete tady cosi z typického pařížského života.

V ulici *rue de l'Ancienne Comédie*, nedaleko restaurace *Procope*, je vchod do ***Cour de Rohan***, který vás okouzlí svými třemi nádvořími. Je to úžasné místo, úplně mimo rušný bulvár *St. Germain*. Objevovat ho můžete každý den mimo neděli. Ve středověku byla tato místa používána jako příchod pro krále Filipa Augusta. Vede souběžně s ***Cour du Commerce Saint André***. Pozůstatky hradební zdi Filipa Augusta

Detail románské hlavice

se nacházejí v restauraci *Un dimanche à Paris* přímo v jejím interiéru. Na všech nádvořích budete překvapeni. Na druhém si možná všimnete zvláštní kovové trojnožky. Je to poslední *pas de mule*, pomůcka z tepaného železa, kterou dámy používaly při nasedání na koně.

Nenechte si ujít tato místa, ať už *Cour de Rohan* anebo *Cour du*

V ulici rue de Seine, která křížuje ulici rue de Buci, bydlela královna Margot po rozvodu s králem Jindřichem IV. Když jí bylo dovoleno vrátit se zpět do Paříže, žila až do své smrti v místě dnešních domů č. 2 až 10. V ulici rue Mazarin, v domě č. 28, zase bydlel zakladatel egyptologie Jean Françoise Champollion.

Commerce Saint André. Žil tady Danton a Marat tu tiskl své noviny. Kdo ví jestli Danton tušil, že v domě č. 9 byla zkoušená právě zkonstruovaná gilotina.

Kavárna Le Procope, před níž určitě postávají turisté čekající na volná místa, byla založena už v roce 1686. Patří mezi nejstarší kavárny na světě.

linka 4 Saint Germain des Prés
anebo linka 4 a 10 Odéon

9 FRANCOUZSKÝ INSTITUT

Ulicí rue de Mazarine zamiřte ke kupoli *Francouzského institutu*. Postavený byl roku 1655, jak si ve své závěti přál Mazarin, který zanechal dva milióny franků na výstavbu internátů pro 60 studentů. V roce 1806 sem Napoleon umístil Francouzský institut, který vznikl roku 1795 spojením pěti akademií. V kupoli je vytesán

Mazarinův erb. Právě pod kupolí probíhá ceremonie představení nových členů Francouzské akademie. Akademie má čtyřicetiletý sbor akademiků, tzv. *immortels* – nesmrtelných, kteří po celý život zůstávají akademiky. Členství v akademii je považováno za vrchol jakékoli intelektuální kariéry.

10 PONT DES ARTS – MOST UMĚNÍ

Kroky vás dovedou k Seině a na Most umění *Pont des Arts*. Zavěsíte si tu svůj zámek lásky? Z mostu se naskýtá jeden z nejkrásnějších pohledů na ostrov Cité. Asi není turista či místní, který by se tu několikrát nezastavil a nepokochal tímto výhledem. Ne náhodou je to jeden z nejoblíbenějších mostů nad Seinou. Jméno dostal podle Louvru, ke kterému směřuje jeho konec, když se v dobách prvního císařství nazýval *Palais des Arts* – Palác umění. Tato

Akademici ochraňují také čistotu francouzského jazyka. Například i *www – world wide web* – má svůj francouzský význam: „*toile d'araignée mondiale*“, tedy světová pavoučí síť.

stavba byla první stavbou železného mostu v Paříži.

Aby bylo vznešenému jménu učiněno zadost, konají se na mostě otevřené výstavy, hraje se tu, zpívá, maluje. Svou skvělou atmosférou a polohou přitahuje malíře, které

Francouzský institut a Pont des Arts

Pont des Arts a pohled na Île de la Cité

můžete vidět tvořit přímo na mostě, fotografy kvůli nádhernému pohledu na Île de la Cité s Pont Neuf nebo filmaře, kterým slouží jako kulisa pro filmová díla. Nechyběl ani ve slavném filmu *Amélie z Montmartru* nebo ve filmu, který nejlépe vystihuje vztah k Paříži – *Paris, je t'aime*.

Když sejdete z mostu, ocitnete se před vstupem na nádvoří *Louvre Cour*

Carrée. Vzhledem k množství uměleckých děl doporučujeme vyhradit si na návštěvu světoznámého muzea víc než půl dne, ne-li celý. Se zakoupenou vstupenkou můžete během dne kdykoli muzeum opustit a opět se vrátit a pokračovat v prohlídce. Anebo si jenom jednoduše vyberte, co chcete nejvíc vidět, co je vašim prvořadým zájmem.

11 LOUVRE

Louvre byl původně starý královský palác, postavený na nejlepším místě v centru města. Založil ho král Filip August, který před svým odchodem na třetí křížovou výpravu nechal vybudovat pevnost nedaleko řeky, která měla chránit Paříž. Ve 14. století si ho za své královské sídlo zvolil král Karel Moudrý. Do roku 1546 tu králové nežili až do té doby, než František I. nechal strhnout staré prostory a dal vybudovat nový palác. Práce

pokračovaly i během vlády Jindřicha II. a Kateřiny Medicejské. V budování Louvru pokračovali také další vladaři. Přestože je monarchie minulostí, všechno se tu snaží připomínat lesk královských časů. Francouzští králové tady sídlili do roku 1682 (dvůr přesídlil i s králem Ludvíkem XIV. do Versailles). Architektura v sobě nese renesanci, klasicismus i baroko. Původně měl projekt spojit dvě královská sídla – Louvre a Tuileries.

Dnešní podoba Louvru je výsledkem *Grand Louvre* projektu, který byl dokončen roku 1993. Kromě světoznámé *Mony Lisy* tu najdete umění seřazené dle období nebo kultur starověkého Orientu, islámu, egyptského starověku, stejně jako řecký, etruský anebo římský starověk, je tu zastoupeno středověké sochařství, evropské, francouzské, italské, španělské a anglické malířské práce, staří mistři holanďtí i němečtí, vlámské a holandské barokní malířství, stejně jako užité umění. Nenajdete tu pouze americkou kulturu. A jaký je původ sbírek? Jsou to sbírky starého majetku „koruny“ a poklady dávno mrtvých králů, výsledky jejich tažení, hlavně Napoleona, který si podrobil celou Evropu.

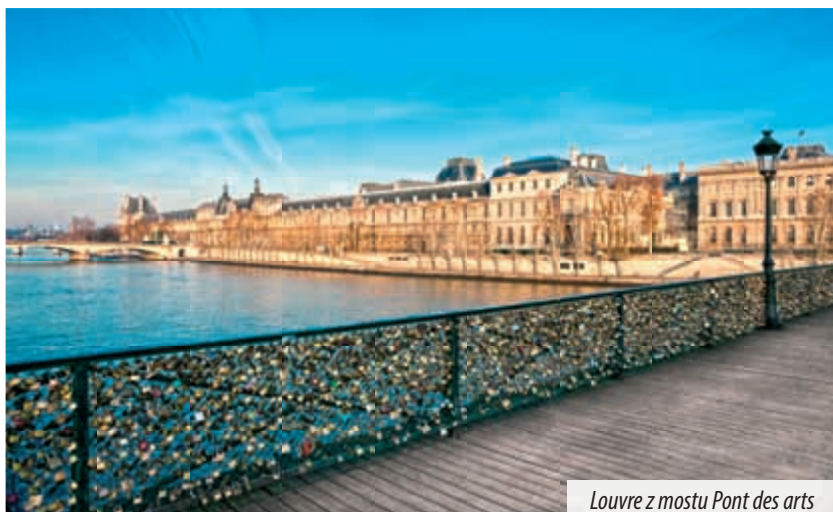
Jako vstup do Louvru můžete použít vchod skrze skleněnou pyramidu architekta Ming Peiho, která byla postavena na objednávku bývalého prezidenta Françoise Mitteranda. Doporučujeme použít vchod z rue Rivoli, přes nákupní prostory Carrousel du Louvre, kterými se dostanete do podzemí pod muzeem až k obrácené skleněné pyramidě. Hned vlevo je vchod do muzea. Vstupenky si můžete koupit v samoobslužných automatech před příchodem ke kontrole, stejně jako v hlavních pokladnách pod velkou pyramidou. Pro zakoupení vstupenek můžete využít také internetovou stránku muzea. Sbírký jsou rozděleny do tří hlavních oddělení: Sully, Richelieu a Denon. Vchod přes Carrousel du Louvre je rozhodně rychlejší, nejsou tady tak dlouhé řady jako před skleněnou pyramidou.

Louvre byl otevřen jako muzeum roku 1793. V tomto roce byl popraven královský pár Ludvík XVI. a Marie Antoinetta gilotinou. Dnešní Louvre má 13 kilometrů chodeb.

*Symbol Louvru, záhadný obraz *Mony Lisy* – *La Joconde*, byl v roce 1911 ukraden. Žádný jiný obraz na světě se nemůže pochlubit tak obrovskou popularitou. Nic není tak zkoumáno, reprodukováno nebo diskutováno jako záhadný úsměv *Mony Lisy*. Obraz se do Francie dostal spolu s jeho tvůrcem, malířem Leonardem di Ser Pierem da Vinci, když odešel z Itálie spolu s králem Františkem I. Obraz se objevil roku 1913 a až 4. ledna 1914 se *Mona Lisa* vrátila zpátky domů – do Louvru.*

Louvre z mostu Pont des arts

Pyramidu si můžete užít a použít ji jako východ z muzea. V podzemí můžete obdivovat kromě obchodů a butiků také stopy starého Louvru z časů Kape-tovců nebo Filipa Augusta.

 linka 1 a 7 Palais Royale – Musée du Louvre

 denně kromě úterý od 9.00 do 18.00 hod., noční prohlídky do 21.45 hod. ve čtvrtek a v pátek

Od Louvru pokračujte do *Tuile-rijských zahrad*. Tady můžete načerpat umělecké zážitky. Přejděte přes náměstí Carrousel a vítězný oblouk Louvre Carrousel z růžové žuly. Jde o napodobeninu oblouku Septima Severia v Římě. Sochy na vrcholu byly dovezeny Napoleonem z baziliky svatého Marka v Benátkách. Od roku 1815, kdy byly vráceny, jsou tu jenom kopie, doplněné o sochu Míru. Před vámi se otevře jedno z nejkrásnějších panoramat na světě. Skleněná

pyramida Louvru, oblouk, zahrady, obelisk na Place Concorde, Champs Élysées. Všechno v dokonalé harmonii.

 Do stálých expozic Louvru 12 € – vstupenka je platná jeden den, s výjimkou vstupu do expozic v Napoleonových místnostech a do muzea Eugène Delacroix; do stálých expozic Louvru a do expozic Napoleonových místností 13 € – vstupenka je platná jeden den, vstup zdarma pro mládež do 18 let, první neděli v měsíci, neplatí pro expozice v Napoleonových místnostech, zdvojené vstupenky *jumelé* za 16 € platné pro stálé expozice Louvru, stejně jako pro všechny přechodné výstavy, do muzea Delacroix vstup zdarma pro mládež do 18 let, mládež od 18 do 25 let po předložení dokladu a příslušnosti ke členským státům EU.

Vstup zdarma pro všechny 14. července – státní svátek.

www.louvre.fr

12 JARDIN DE TUILERIES

V *Jardin de Tuileries* stál kdysi Tuilerijský palác, který zničil požár roku 1871 v době Pařížské komuny. K naplnění projektu propojení s Louvrem nedošlo. Právě tady byl zadržen král Ludvík XVI. těsně předtím, než byl odvezen do vězení v Templi. Zahrady jsou jako otevřená galerie.

Založeny byly už v roce 1564 královnou Kateřinou Medicejskou. André Le Nôtre je na příkaz Ludvíka XIV. přestavěl. Pamětní deska u vstupu do zahrad nás informuje o prvním letu balónem s lidskou posádkou. Při olympijských hrách v roce 1900 se tady soutěžilo v šermu. V době okupace Paříže se květinové záhony změnilly v zeleninové. V rámci přestavby Louvru za prezidenta Mitteranda byly obnoveny tak, aby co nejvíc odpovídaly původnímu stavu ze 17. století.

Vystoupejte vzhůru, z levé nebo pravé strany, a odsud si prohlédněte

náměstí Svornosti. Budovy po stranách zahrad jsou *Musée de l'Orangerie*, unikátní stánek pro malíře Moneta (jeho velkolepá díla s lekníny, najdete tu ovšem i Soutina, Cézanna či Renoira) a bývalá „budova míčových her“ *Jeu de Paume*, kde se vystavuje současné umění. Před Orangerií je replika krásné sochy od Rodina *Le Baiser*, tedy polibek. A samozřejmě spousta dalších v okolí.

TIP *V zahradách anebo i mimo ně najdete spoustu stánků s občerstvením, ať už s palačinkami nebo obloženými bagetami. Dobrý tip na krátký odpočinek a načerpání sil. Na konci zahrad, směrem na náměstí Svornosti, najdete toalety. Zaujmout vás může i bronzový vyvrácený strom. Takto ho nainstalovala příroda během bouřky v prosinci roku 1999. Umělec pouze využil samotnou přírodu pro své dílo.*

Tuilerijské zahrady

13 PLACE CONCORDE

Zahrady ústí na jedno z nejkrásnějších pařížských náměstí – na *Place Concorde* (náměstí Svornosti). Ústí sem více pařížských tříd a ulic, tak buďte opatrní při jeho přecházení. Z Tuileries vstoupíte na náměstí imponantní pozlacenou bránou.

Uprostřed stojí **egyptský obelisk**, na místě, kde protekla spousta krve pod gilotinou. Zde byli štáti mimo jiné i král Ludvík XVI. a jeho manželka Marie Antoinetta. Obelisk je 23 metrů vysoký, vyrobený z růžové žuly z Asuánu a dominuje mu zlatý pyramidový hrot, který byl osazen roku 1998. Město získalo obelisk jako dar od egyptského místokrále Muhammada Alího. Obelisk je nejstarší památkou Paříže. Na pravé straně, mezi budovou hotelu Crillon a Hôtel de la Marine – ministerstvem námořnictva, uvidíte průčelí kostela *Madeleine*. Přesně naproti je *Bourbonský palác*.

Na obou stranách obelisku stojí dvě fontány zobrazující téma řek a moří. **Fontána řek**, na severu s alegorickými postavami, je věnována řekám – Rhóně a Rýnu, veliké postavy představují úrodu Francie: sběr květů a plodů, pěstování hroznů, pšenice, vzdávají hold námořní navigaci, obchodu na francouzských řekách, zemědělství a průmyslu. Jižní fontána, **fontána moří**, znázorňuje Atlantik a Středozemní moře. Představuje výrobní odvětví moře: sběr korálů, výlov ryb a měkkýšů, sběr perel. Fontána má vzdávat hold námořnímu obchodu a průmyslu Francie. Triton a Nereids drží ryby, které chrlí vodu. Přitéká sem z Canal de l'Ourcq.

Place Concorde s egyptským obeliskem a Eiffelovou věží v pozadí

Rekonstrukce fontán probíhala roku 2000.

Dva impozantní koně, kteří z obou stran hlídají vstup na Champs Élysées, jsou pouhými replikami sousoší **Koně z Marly**. Mramorové originály stojí na dvoře Marly, jak jinak – v Louvru.

Osm soch symbolizuje francouzská města: Bordeaux, Brest, Lille, Lyon, Marseille, Nantes, Rouen, Strassbourg.

 linka 1, 12, 8 Concorde

Louisetku, jak francouzský lid něžně nazýval gilotinu, doporučil králi jako nástroj poprav y lékař Joseph-Ignace Guillotin místo šibenice. Přestože tento nástroj smrti sestrojil německý mechanik Tobias Schmidt a francouzský chirurg Antoine Louis, dostal jméno gilotina.

Originální podstavec obelisku, vyzdobený pavíány, je uložen v Louvru. A co darovalo město výměnou za obelisk Egyptu? Hodiny, které zkrášlují citadelu v Káhiře.

Place Concorde